

Tendence regionálního vývoje a regionální politika ve Finsku od začátku 90. let

Ladislav Matyáščík
Posudek vedoucího práce

Předložená práce představuje první českou práci na téma regionálního vývoje ve Finsku. Je poměrně rozsáhlá, obsahuje více než 100 stran textu a 5 stran příloh. Je bohatě ilustrovaná, což dokumentuje 35 obrázků převážně ve formě kartogramů, 22 tabulek a využívá cca 90 titulů literatury a dalších zdrojů, z toho asi polovina pochází od finských autorů.

Je dobře strukturovaná, i když kapitola o regionální politice předchází vlastnímu tématu – předmětu práce, tedy problematice regionálního vývoje. Je tomu tak proto, že analýza a hodnocení regionální politiky ve Finsku představuje v práci jen doplňkové téma (jehož zpracování by si zasloužilo samostatnou práci). Přesto autor problematice, zejména v rámci rozboru a hodnocení použité finské literatury, věnuje významnou pozornost a také v rámci vlastní práce/analýzy se snaží konfrontovat programy a výsledky regionální politiky s reálným regionálním vývojem a proměnami regionálního obrazu sledované země.

Stěžejní část práce spočívá v analýze regionálního vývoje ve Finsku od počátku 90. let, který představuje také pro tuto periferní zemi – podobně jako pro jiné tranzitivní ekonomiky – určitý milník (rozpad trhů SSSR, ekonomická krize, restrukturalizace ekonomiky a průmyslu – sázka na progresivní technologie). Právě sociálně ekonomický a regionální vývoj Finska v následujícím období může (či spíše mohl) skýtat pro nás a další transformující se země cenné poznatky a poučení. Převážně statistická analýza využívající tradičních metod a nástrojů i poznatků finských odborníků je realizována za tři regionální úrovně, přičemž nejvýznamnější je NUTS 3 (adm. regiony) a 4 (municipality, které jsou v podmínkách severovýchodních zemí alespoň dostatečně plošně velké, tudíž je lze považovat za nodální regiony nejnižšího řádu).

Práce poskytuje širokou paletu dat a výsledků včetně názorných kartogramů, které dobře postihují a ilustrují tendence regionálního vývoje ve Finsku v posledních 15-20 letech. Pouze v rámci kapitoly věnované administrativnímu/regionálnímu členění mohla být pro základní orientaci uvedena mapka analyzovaných regionů NUTS 3 a 4. Vlastní práce, resp. analýza poskytuje dostatek podkladů a dat, kterými autor zdařile interpretuje regionální vývoj v zemi, zejm. v kontextu změn politicko-hospodářských a strukturálních i měnící se regionální politiky. Cenné je časté využívání poznatků a kritické reflexe vývoje finskými autory.

Minimální připomínky se týkají jen přesnosti či výstižnosti názvů některých subkapitol (lépe Projekt Multipolis), grafických doplňků (lépe zaměstnanost v zemědělství, rybolovu a lesnictví u obr. 25) a nevhodných termínů (meziregionální divergence, index změny obyvatelstva u obr. 19, nikoli dynamika vývoje variačního koeficientu, ale variability HDP u obr. 30, ukazatele nikoli jevy v tab. 13).

Nejdůležitějším výsledkem a přínosem práce jsou poznatky, v jejichž rámci zdánlivě vyniká „marnost“ regionální politiky ve světle reálného regionálního vývoje, který charakterizuje neustálé prohlubování regionálních rozdílů až polarizace země, rozdílů mezi exponovaným jihem, event. pobřežím a periferním severem a východem (Karélií a Kainuu při ruské hranici), na kterém ani poměrně extenzivní a flexibilní regionální politika a rozvojové programy nemohou nic zásadního změnit. Zůstává otázkou, zda v podmínkách periferní subpolární země a obecně tendencí života v pohodlí, rozmanitosti a zejména široké nabídce pracovních

i jiných příležitostech, které skýtají metropolitní oblasti, lze vůbec něco jiné očekávat, když ani jinde ve srovnatelně vyspělých zemích a oblastech tomu není jinak (např. Švédsko, Kanada, Japonsko). Chci tím naznačit, že věčná otázka po smyslu a efektu tradiční regionální politiky je na místě spíše v těch zemích, kde regionální diference nejsou tak silně (přírodně, kulturně, sociálně) predisponovány, resp. regiony nejsou tak jednoznačně handicapovány (jako právě v případě Finska). Předložená práce sice takové otázky přímo neřeší (do jisté míry jsou diskutovány v rámci kapitoly a i průběžně, ale její výsledky přispívají k lepší orientaci v problematice.

Autor prokázal schopnost naplnit všechny důležité požadavky kladené na zpracování diplomových prací, vystihnout základní tendence regionálního vývoje Finska, s využitím příslušné literatury kriticky zhodnotit roli regionální politiky, a proto doporučuji jeho práci k přijetí.

Praha 9. 9. 2009

RNDr. Jiří Tomeš, Ph.D.

Vybrané připomínky:

barevný šotek se objevil u obr. 21 (hodnoty HDP na obyv. u Aland, viz správně v tab. 5)
popisek u tab. 7

nepravděpodobné údaje v obr. 30

zvýšení o % body, nikoli % (s. 92 a tab. 14 až 17 druhá část)

podíl Helsinek na podílu HDP (s. 93)

tabulka nepředstavuje polarizaci (s. 96)

obr. 32 Vývoj HDP podle makroregionů a metropolitních regionů

členění sotva 30 000 Aland pro potřeby analýzy opravdu není na místě

do závěru nepatří, aby autor hodnotil svoji práci (sám sebe), navíc závěr má spíše charakter kombinující úvod a recenzi

---